

РОБЪРТ ШЕКЛИ

КАКВО Е ЖИВОТЪТ?

Превод от английски: Рени Димитрова, 1997

chitanka.info

Мортънсън твърди, че веднъж, когато се разхождал в подножието на Хималаите, един гръмовен глас, идещ като че ли отвсякъде и от никъде, го повикал.

— Хей, ти!

— Аз ли? — попитал Мортънсън.

— Да, ти — прогърмял гласът. — Можеш ли да ми кажеш какво е животът?

Мортънсън хем се смръзнал на място, хем се изпотил, разбиращ, че му се случва нещо наистина мистично и че от това, как ще отговори на Въпроса, ще зависят много неща.

— Ще са ми нужни няколко мига, за да мога да отговоря — казал той.

— Но не се бави — отвърнал гласът, отекващ отвсякъде.

Мортънсън седнал върху една скала и започнал да обмисля положението. Богът или демон, който задал въпроса, сигурно е знаел, че Мортънсън, обикновен смъртен и не твърде капризно същество, няма и най-бегла представа какво е животът. Така че отговорът вероятно щял да разкрие не само собственото му, ограничено от рамките на смъртността разбиране, но и да покаже осъзнаването, че е нормално един бог или демон да зададе този въпрос на едно потенциално божествено същество като Човека, представляван тук от Мортънсън с приведените му рамене, изгорял от слънцето нос, оранжева раница и смачкан пакет „Марлборо“. От друга страна, може би подтекста на въпроса подсказвал, че самият Мортънсън всъщност *знае* какво е животът и би могъл спонтанно да го определи с няколко добре подбрани думи. Но вече било малко късно за спонтанно изречени мъдри слова.

— Ей сега ще ви отговоря — казал Мортънсън.

— Добре — отвърнал страховитият глас, който изгърмял над планините и отекнал из долините.

Всъщност било голяма мъка да те поставят в такова състояние на духа. И не било честно. Все пак Мортънсън бил дошъл в Непал не като *поклонник*, а само на тридневна екскурзия. Той бил просто един млад американец с поизгорял от слънцето нос, пушещ непрекъснато „Марлборо“ по хълмовете на Непал, където минавал благодарение на един изморителен и неочакван подарък за рождения си ден на сума пет хиляди долара, получен от родителите му. Така че какъв контекст би

могъл да се извади от подобно нещо? Среща на Вековната Източна Мъдрост с Един Неопитен Американец, който се Проваля Ужасно при опита си да се Справи с Нея. Тъпанар!

Никой не обича да бъде заврян по такъв начин в ъгъла. Тревожно и потенциално опасно за самочувствието е да ти заговори един толкова всеобхватен глас и да ти зададе такъв труден въпрос. Как да се справиш с това? Да избегнеш клопката, да отговориш двусмислено, да покажеш, че познаваш Метаиграта като се направиш на хитрец? Да кажеш на гласа: „*Животът представлява един глас, който пита какво е животът!*“ А после да избухнеш в космически смях.

Но за да направиш това, трябва да си сигурен, че гласът ще разбере какво искаш да му кажеш със своя отговор. Ами ако той отвърне:

— Да, това се случва, но какво е *животът*?

И тогава те оставя там с размазано ектоплазмено яйце по физиономията и онзи космически смях, насочен към *теб* — велик, волен, героичен присмех спрямо твоята горделивост, самодоволство и арогантност, заради това, че изобщо си се опитал да дадеш отговор на Неотговоримото.

— Какво става? — попитал гласът.

— Още мисля — казал Мортънсън.

Очевидно това било едно от онези кратки духовни изпитания, но Мортънсън се мотаел и изобщо не можел да реши какво, по дяволите, е животът. Той набързо премислил няколко възможности: Животът е гореща любов. Животът е асиметрия. Животът е късмет. Животът е хаос, примесен с фаталност (какво да кажем за настоящата). Животът е просто кошница череша. Животът е птича песен и полъх на вятъра (красиво). Животът е такъв, какъвто си го направиш. Животът е космически танц. Животът е кино. Животът е любопитно нещо (не беше ли го казал Виктор Юго?). Животът е всичко, което искаш да наречеш така, дявол да го вземе.

— Въпросът наистина е труден — казал Мортънсън.

— Разбира се — отвърнал гласът, прескачащ от връх на връх и изпълвайки въздуха с присъствието си.

„Човек винаги би трябвало да е готов за подобни спешни случаи — помислил си Мортънсън. — Защо ли нюйоркският Университет няма курс по «Нормативно поведение спрямо Неочакваното»? Но

колежите никога не подготвят човек за нещо важно. Ти просто научаваш по малко отгук-оттам, клъвваш от Чанг Цу, Торо, Норман Браун, Пайниш, Шивапури Баба и останалите Посветени, които наистина знаят за какво става дума. И всичко ти се струва напълно ясно! Но щом затвориш книгата, край. И започваш да се чешеш по носа и да ти се иска някой да те покани на купон, където да се запознаеш с някое младо маце с дълга права коса, висок бюст и стройни крака...“

Само че сега нямало време за такива работи, защото проклетият глас чакал за отговора. За Великия отговор. Но какво, да го вземат всичките дяволи, е *животът*?

— Почти съм готов — казал той.

Онова, което го побърквало, било осъзнаването, че ако може да отговори правилно, ще спечели много. Това бил наистина невероятен шанс за духовен напредък, възможност да прескочи няколко стъпала и да достигне направо до Прозрението, Мокше, Сатори! Една наистина всестранно развита личност би могла да разреши този въпрос и да използва резултата, за да стане гуру, може би даже нещо повече! Иначе може цял живот да си ходиш на уроци в групите на Исален или Гурджиф и никога да не се и приближиш до такова положение! Но какво е животът?

Мортънсън загасил цигарата си и забелязал, че тя му била последната. Нямал повече, докато не стигнал обратно в пансиона, където бил отседнал. Боже! Как да се справи с това? Животът е колебание? Желание? Копнеж? Скръб? Подготовка? Плодовитост? Съединяване? Разделяне?

Мортънсън почесал челото си и изрекъл с висок, но някак си треперлив глас:

— Животът е голям пожар!

Последвало тайнствено мълчание. След като преценил, че е изчакал дискретно, Мортънсън попитал:

— Хммм, правилно ли отговорих?

— Опитвам — изгърмял благородният и ужасяващ глас. — Голям пожар е много дълго. Пламък? Огън! Животът е огън! Това става!

— Точно огън исках да кажа — проговорил Мортънсън.

— Ти наистина ми помогна — казал гласът. — Много го бях закъсал на тази дума. А сега, може би ще ми помогнеш и на 78

отвесно. Трябва ми бащиното име на изобретателя на звездния двигател без вътрешно триене. На върха на езика ми е, но не мога да го кажа. Третата буква е „Д“.

Мортънсън бил подготвен за всякакви чудновати случки, но представата му за провеждане на духовен разговор все пак не била участие в решаването на космическа кръстословица. Не можел да го приеме, макар определено да било Необикновено Преживяване.

Той казва, че след това обърнал гръб и си тръгнал от гласа и висшите му мистерии и се прибрал в пансиона си в Катманду. Сега се е върнал на работа като следитор в предприятието за малцови храни на баща си в Скоухегън и прекарва отпуските си в Майорка.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.